2026-10-26

Klimat och näringsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se
daniel.friberg@regeringskansliet.se
sandra.lennander@regeringskansliet.se

Diarienummer KN2026/01494

Remissvar: Promemoria ” Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor”

Sammanfattning av Swedisols synpunkter

Swedisol, branschorganisationen för svenska producenter av mineralullsisolering, tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på promemorian. Swedisol representerar företag som utvecklar och tillverkar isoleringslösningar för energieffektiva och robusta byggnader.

Swedisol välkomnar förslagen om att modernisera energiplaneringen i kommuner och regioner och stärka energieffektiviteten i offentlig sektor.

En mer systematisk och långsiktig energiplanering är viktig för att stärka Sveriges energiförsörjning, minska energikostnaderna, förbättra resurseffektiviteten och bidra till samhällets klimatomställning. Energieffektivisering bör betraktas som en strategisk resurs för att minska energibehovet, begränsa belastningen på energisystemet och stärka samhällets motståndskraft.

Swedisol anser att genomförandet i högre grad bör synliggöra potentialen för energieffektivisering i det befintliga byggnadsbeståndet. Kommuner och regioner förvaltar omfattande bestånd av bland annat skolor, vårdlokaler och kontor. Genom långsiktig planering och samordning av energieffektivisering med underhåll och renovering kan betydande och varaktiga förbättringar uppnås.

Swedisol vill särskilt framhålla följande:

- **Energiplaneringen bör tydligare omfatta byggnadernas effektiviseringspotential**. Kommuner och regioner bör identifiera hur energieffektivisering kan minska det framtida energi- och effektbehovet.

- **Energieffektivitet först bör tillämpas med ett långsiktigt systemperspektiv**. Åtgärder som minskar byggnaders energibehov bör ingå i relevanta alternativanalyser.

- **Offentliga byggnader bör renoveras utifrån ett livscykelperspektiv**. Driftoptimering, tekniska installationer och åtgärder i klimatskalet bör bedömas samlat.

- **Energiprestandaavtal bör främja långsiktiga besparingar.** Bedömningen av sådana avtal bör beakta åtgärdernas livslängd, livscykelkostnader och möjligheter till verifiering.

- **Offentlig upphandling bör främja hela byggnadens kvalitet.** Energieffektivitet ska kombineras med relevanta krav på brandsäkerhet, fuktsäkerhet, inomhusmiljö och beständighet.

- **Uppföljningen bör inriktas på resultat.** Rapporteringen ska ge underlag för bättre beslut och undvika onödig administration och dubbelrapportering.

Swedisols synpunkter

Energiplaneringen bör tydligare omfatta byggnadernas energieffektiviseringspotential

Swedisol delar ambitionen att stärka kommuners och regioners långsiktiga energiplanering. För att planeringen ska få största möjliga effekt behöver den inte enbart behandla energitillförsel, nätkapacitet och framtida energibehov, utan även hur energibehovet kan minskas genom energieffektivisering.

Promemorian föreslår att kommunernas energiplaner ska omfatta en kartläggning av kommunens kort- och långsiktiga energi- och effektbehov samt förutsättningarna för en trygg energiförsörjning. Den föreslår också att kommuner och regioner ska redovisa åtgärder för effektiv energianvändning i en långsiktig plan.

Swedisol anser att dessa krav bör tillämpas så att potentialen för energieffektivisering i det befintliga byggnadsbeståndet blir tydlig. Offentliga byggnader har lång livslängd och betydande energibehov. Det finns därför goda möjligheter att minska energianvändningen genom att integrera energieffektivisering i ordinarie fastighetsförvaltning och samordna åtgärder med planerat underhåll och renovering.

Energieffektivisering kan bidra till lägre energikostnader, minskat energibehov och i vissa fall minskat effektbehov. Den kan därmed komplettera åtgärder för energiproduktion, nätutbyggnad och flexibilitet och bidra till en mer resurseffektiv energiförsörjning.

Swedisol föreslår att vägledning för kommunernas energiplanering och kommuners och regioners långsiktiga planer för effektiv energianvändning tydligt behandlar energieffektiviseringspotentialen i det befintliga byggnadsbeståndet. Där det är relevant bör planerna identifiera prioriterade renoveringsåtgärder, investeringsbehov, förväntade energibesparingar och former för uppföljning.

Energieffektivitet först bör tillämpas med ett långsiktigt systemperspektiv

Swedisol välkomnar att principen om energieffektivitet först ges en tydligare roll i offentlig verksamhet.

Promemorian föreslår att kommuner, regioner och statliga förvaltningsmyndigheter i vissa fall ska analysera alternativa lösningar ur energieffektivitetsperspektiv före större investeringar och vissa författningsreglerade planer. Förslaget omfattar investeringar och planer över angivna tröskelvärden och innebär inte att det energieffektivaste alternativet alltid måste väljas.

Swedisol anser att tillämpningen bör säkerställa att möjligheterna att minska byggnaders energibehov faktiskt prövas när det är relevant. Analysen bör inte begränsas till effektivare drift eller tekniska installationer, utan även kunna omfatta åtgärder i byggnadens klimatskal.

Åtgärder i klimatskalet, effektivare installationer och styrning kan tillsammans minska energibehovet. Effekten på effektbehovet varierar däremot med byggnadens egenskaper, uppvärmningssystem, klimat och användning och bör bedömas utifrån de faktiska förutsättningarna.

Energieffektivisering behöver också bedömas i förhållande till byggnadens samlade funktion. Förbättrad energiprestanda får inte leda till försämrad brandsäkerhet, fuktsäkerhet, ventilation, termisk komfort eller andra egenskaper som är avgörande för en säker och fungerande byggnad.

Swedisol föreslår att vägledning för tillämpningen av principen om energieffektivitet först tydliggör att relevanta alternativ kan omfatta driftåtgärder, åtgärder i klimatskalet och effektivisering av tekniska installationer. Bedömningen bör beakta långsiktiga effekter på energianvändning, effektbehov, kostnader och byggnadens samlade funktion.

Offentliga byggnader bör renoveras utifrån ett långsiktigt perspektiv

Swedisol anser att energieffektivisering bör integreras i den ordinarie förvaltningen och investeringsplaneringen för offentliga byggnader.

En långsiktig planering gör det möjligt att samordna energieffektivisering med underhåll, ombyggnad och andra investeringar som ändå behöver genomföras. Den ger också bättre förutsättningar att prioritera åtgärder utifrån byggnadens tekniska status, energianvändning, renoveringsbehov och förväntade kostnader över tid.

Det är viktigt att planeringen inte begränsas till åtgärder som ger snabba eller enkelt mätbara energibesparingar. Driftoptimering och effektivisering av tekniska installationer kan ge betydande resultat, men bör bedömas tillsammans med möjligheterna att minska energibehovet genom förbättringar av klimatskalet.

Investeringar i exempelvis isolering kan bidra till varaktigt minskat uppvärmningsbehov. Den faktiska nyttan beror på byggnadens förutsättningar och åtgärdens utformning, varför alternativen bör bedömas samlat och utifrån ett livscykelperspektiv.

Samtidigt måste renoveringar säkerställa byggnadens övriga kvaliteter. Brandsäkerhet, fuktsäkerhet, inomhusmiljö och beständighet är centrala för byggnadens funktion och livslängd och behöver beaktas redan när åtgärder planeras.

Swedisol föreslår att vägledning för energieffektivisering i offentliga byggnader främjar samordnade renoveringar där åtgärder i klimatskalet och tekniska system bedöms tillsammans med driftåtgärder, livscykelkostnader och relevanta krav på byggnadens samlade kvalitet.

Energiprestandaavtal bör möjliggöra långsiktiga besparingar

Swedisol ser positivt på förslaget att kommuner och regioner ska redovisa i vilken utsträckning det är möjligt att använda energiprestandaavtal eller likvärdiga energitjänster vid renovering av berörda offentliga byggnader.

Ett energiprestandaavtal innebär enligt promemorians förslag att en energieffektiviseringsåtgärd verifieras och övervakas under avtalsperioden och att ersättningen knyts till en avtalad nivå av förbättrad energieffektivitet eller ett annat energiprestandakriterium.

Sådana avtal kan bidra till att mobilisera kompetens och kapital, tydliggöra ansvar och skapa bättre förutsättningar för att uppnå och verifiera energibesparingar. Det är samtidigt viktigt att bedömningen av avtalsformen inte begränsas till åtgärder med kort återbetalningstid eller snabba och enkelt mätbara resultat.

Även investeringar i byggnadens klimatskal bör kunna ingå när de är tekniskt och ekonomiskt motiverade. Sådana åtgärder kan bidra till varaktigt minskat energibehov och behöver bedömas tillsammans med driftoptimering och effektivisering av tekniska installationer.

För att resultaten ska bli rättvisande bör uppföljningen beakta relevanta förändringar i exempelvis väderförhållanden, verksamhet och användning av lokaler.

Swedisol föreslår att vägledning för energiprestandaavtal och likvärdiga energitjänster tydliggör vikten av att bedöma flera typer av energieffektiviseringsåtgärder. Bedömningen bör omfatta åtgärdernas livslängd, livscykelkostnader, möjligheter till verifiering och bidrag till långsiktigt minskat energibehov.

Offentlig upphandling bör främja livscykelkostnader och hela byggnadens kvalitet

Swedisol välkomnar ambitionen att stärka energieffektivitetens betydelse i offentlig upphandling.

Promemorian innehåller olika förslag för upphandling av varor och tjänster samt för köp och hyra av byggnader och lokaler. Dessa krav har olika tillämpningsområden och bör hållas isär i genomförandet.

Swedisol vill särskilt framhålla betydelsen av ett långsiktigt perspektiv vid upphandling av byggnader, renoveringar och byggentreprenader. Byggnadens kostnader och funktion påverkas under lång tid av energianvändning, underhållsbehov, teknisk livslängd och framtida renoveringar. En bedömning som enbart utgår från den initiala investeringskostnaden riskerar därför att ge sämre ekonomiskt utfall över byggnadens livslängd.

Energieffektivitet bör bedömas tillsammans med relevanta funktionskrav och livscykelkostnader. Vid renoveringar bör upphandlingen ge förutsättningar att välja lösningar som ger varaktiga energibesparingar och god långsiktig funktion.

Swedisol anser samtidigt att energieffektivitet inte kan betraktas isolerat från byggnadens övriga kvaliteter. Brandsäkerhet, fuktsäkerhet, inomhusmiljö och beständighet är avgörande för att offentliga investeringar ska ge långsiktig nytta. Dessa egenskaper bör säkerställas parallellt med energiprestandan.

Vid köp och hyra av befintliga byggnader är det också viktigt att bedöma byggnadens energiprestanda och förbättringspotential samt väga in framtida kostnader för energieffektivisering.

Swedisol föreslår att vägledning för offentlig upphandling av byggnader, renoveringar och byggentreprenader främjar livscykelkostnadsanalyser och relevanta funktionskrav. Bedömningen bör omfatta energiprestanda och byggnadens långsiktiga kvalitet, inklusive brandsäkerhet, fuktsäkerhet, inomhusmiljö och beständighet.

Uppföljning och rapportering bör fokusera på faktiska resultat

Swedisol ser positivt på förslagen om att kommuner och regioner ska redovisa åtgärder för effektiv energianvändning och rapportera uppgifter om energianvändning.

För att uppföljningen ska bidra till faktiska förbättringar behöver den göra det möjligt att skilja mellan planerade åtgärder, genomförda investeringar och uppmätta resultat.

Uppföljningen bör där det är relevant omfatta förändringar i energianvändning och effektbehov. Hänsyn behöver tas till faktorer som väderförhållanden, förändrad verksamhet och ändrad användning av lokaler, så att resultaten kan bedömas på ett rättvisande sätt.

Gemensamma och tydliga uppföljningsprinciper kan ge kommuner och regioner bättre underlag för att prioritera framtida investeringar och bedöma vilka åtgärder som ger störst nytta. Samtidigt bör rapporteringen utformas så att befintliga data och system används i så stor utsträckning som möjligt och onödig dubbelrapportering undviks.

Swedisol föreslår att uppföljningen utformas med gemensamma och proportionerliga principer för redovisning av energianvändning, genomförda åtgärder och uppnådda resultat.

Samlad bedömning och förslag

Swedisol välkomnar inriktningen att stärka energiplaneringen i kommuner och regioner och öka energieffektivitetens betydelse i offentlig sektor.

För att förslagen ska få största möjliga effekt bör genomförandet tydligt främja långsiktig energieffektivisering av det befintliga byggnadsbeståndet. Energiplanering, fastighetsförvaltning, investeringar och offentlig upphandling behöver samverka för att identifiera och genomföra åtgärder som ger varaktiga energibesparingar och god ekonomisk nytta.

Swedisol vill särskilt betona att energieffektivisering inte enbart handlar om effektivare drift och styrning. Även byggnadens klimatskal och tekniska egenskaper har stor betydelse för energibehovet under byggnadens livslängd. Det behövs därför ett långsiktigt perspektiv som gör det möjligt att samordna olika åtgärder och prioritera investeringar utifrån deras samlade nytta.

Samtidigt måste energieffektivisering ses som en del av byggnadens samlade kvalitet. En energieffektiv byggnad ska också vara säker, fuktsäker, ha en god inomhusmiljö och fungera väl under lång tid.

Mot denna bakgrund föreslår Swedisol att:

1. Vägledning för kommunal energiplanering och långsiktiga energieffektiviseringsplaner tydligt synliggör potentialen för energieffektivisering i det befintliga byggnadsbeståndet.
2. Tillämpningen av principen om energieffektivitet först främjar en samlad analys av driftåtgärder, åtgärder i klimatskalet och tekniska installationer när dessa är relevanta alternativ.
3. Vägledning för energiprestandaavtal främjar långsiktiga åtgärder och verifierbara besparingar, med hänsyn till livscykelkostnader och åtgärdernas livslängd.
4. Offentlig upphandling av byggnader, renoveringar och byggentreprenader främjar livscykelkostnader och relevanta krav på byggnadens samlade kvalitet.
5. Uppföljning och rapportering utformas så att de ger underlag för faktiska förbättringar och samtidigt begränsar onödig administration.

Med ett sådant helhetsperspektiv kan den offentliga sektorn bidra till lägre energikostnader, minskad belastning på energisystemet, effektivare användning av offentliga medel och mer långsiktigt hållbara investeringar.

Swedisol står till förfogande för fortsatt dialog om hur energieffektivisering av byggnader kan integreras i den praktiska tillämpningen av de föreslagna reglerna.

Frågor om detta remissvar besvaras av Swedisols vd, kontaktuppgifter nedan.

Bästa hälsningar,

Carolina Larsson
VD, Swedisol
carolina.larsson@swedisol.se
070-888 05 34

Branschorganisationen för God Isolering
Swedisol är en branschorganisation för god isolering där medlemmarna är företag som marknadsför och säljer mineralullsisolering i Sverige. Swedisol arbetar för hållbart byggande och god isolering som ger effektivare energianvändning, säkrare byggnader och bidrar till bättre inomhusmiljö och hälsa. Mineralullsbranschen i Sverige omsätter ca 3,2 miljarder kr.